

Postmodernismul in lirica romaneasca

In literatura noastra postmodernismul rupe in dublu sens, legatura cu traditia : prin opozitia declarata fata de modernismul literar interbelic(reprezentat in deosebi de poetica argheziana, blagiana sau barbiana) ce fusese recuperat, dupa deceniile proletcultiste, de catre neomodernismul anilor "60-"70) si prin abandonarea etalonului european-occidental (Franta, Germania) ce pentru prima data in istoria noastra culturala, cedeaza locul modelului cultural-literar provenit din spatiul american si englez.

Cele doua generatii ale postmodernismului romanesc - generatia "optzecista" (Mircea Cartarescu, Ion Stratan, Calin Vlasie, Cais Dobrescu, Alexandru Musina, Simona Popescu) si ce a "nouazecista" (Cristian Popescu, Ioan Es. Pop, Marius Protopopescu, Judith Messzaros) aduc in demersul creator luciditate, ironie, scepticism, si o cunostiinta textuala si poetica.

Tinerii scriitori produc o literatura si mai ales o poezie "ce cunoaste un proces de tranzitivizare" (Gh., Craciun) in care metafora, orficul, oracularul dispar, lasand locul notatiei prozaice.

Daca poezia noastra interbelica fusese una a "opulentei semantice", fiecare text liric fiind unul "saturat de sens" , acum limbajul poetic devine preponderent tranzitiv, apropiat prin banalitatea lui de uzajul comun al limbii-rostirea alba. Odata cu aceasta redimensionare a limbajului, sunt aduse ca teme in lirica bioografia banala, viata si lumea autentica, constiinta marginalitatii, existenta de toate zilele, gesturile anodine-toate privite cu ironie si spirit ludic. Multi dintre poetii nostrii postmodernisti parodiaza fara inhibitii limbaje poetice prestigioase, clasicizate (ex. Mircea Cartarescu "Levantul").

Noi scriitori impartasesc o mare solidaritate de generatie, de aceea s-a preferat numirea lor prin apelative colective, ce subliniaza, oarecum, lipsa individualitatilor soi prevalenta psihologiei de grup, agresive : " desant"-dupa titlu volumului lor colectiv de debut- "generatia in blugi", "lunedistii", dupa numele cenaclului de lui, condus de N. Manolescu.

Toti au un redutabil spirit polemic, manifestat prin atitudini de fronda insolenta la adresa "zeilor" mari ai literaturii. Ei cer "revizuirea canonului" literar romanesc, lupta pentru a se impune in manualele scolare si fac din om model de scriitor un om public, intens mediatizat-vedeta de televiziune, moderator sau invitat in talk-show-uri- constienti fiind ca, in noua epoca posttotalitara, criteriu comercial este semn al cucesului literar. Specifica actualei generatii este, de asemenea, apetenta pentru teoretizare, multi dintre poetii actuali imbinand discul fictional cu cel teoretizant si de critica.

Alexandru Musina defineste postmodernismul drept "noul antropocentrism" (sintagma-concept este confiscata, fara referinta la Ioana Petrescu) ce presupunea, in viziunea acestui poet "centrarea atentiei pe fiinta umana, in date lei concrete fizic senzoriale, pe existenta noastra de aici si de acum.

Criticul Gheorghe Craciun observa ca nota definitorie a noii poetici consta in epurarea liricului de "reflexiv". Daca textul poetic modernist fusese contruit ca "abis hermeneutic" sensul/ sensurile lui fiind ingropate in straturile adanci, inefabile, ale limbajului, textul modern se vrea o suprafata plana, cu limbaj "tranzitiv", direct, transparent.

Concluzia criticului este ca noile generatii de poeti impun "o noua paradigma a sensibilitatii, un nou canon retoric- cu valoare de noutate, insa avand deja o bogata traditie in poetica americana si europeana - care sa constituie, intr-un fel, piatra de mormant a modernismului romanesc de factura reflexiva".